

MIÉRT NEM OLVASUNK?

Th. M. emlékére

(Egy trilógia bevezető része folytatás nélkül)

BALÁZS ATTILA

Egy nap Isten gondterhelten lépett Ádám elé: látszott, hogy legfelső, megingathatatlan szent mindenhatóságában, sérthetetlen mindentudósága szappanbuborékának legmélyén kételyek gyötrik elhatározásának helyességét illetően. Mégis: tépelődő hármasságában megragadta Ádám csuklóját, és elvezette Ádámot a Tudás tengeréig. Haragoszölden háborgott a tenger, tajtékzott — a tengeri saláták tonnáit görgette ki a fövényre. Ádámot a kép egy végeláthatatlanul nagy lábos fortyogó spenótra emlékeztette, de nem szólt semmit. Állt és várt. Szellemi atyja vékony botot kerített, próbaként suhintott vele egyet — ebből az első ember rögtön megértette, most jól oda kell figyelnie. Az Úristen mezítelen, szandálos lábával félrelökte a fövenyt borító tengeri flórát, s már öregedő, fáradt, napszitta, reszketeg kezével a nedves homokba rajzolta gyermekének és tanítványának a: BETŰKET. Ádámnak fogalma sem volt, mi történik, de nem mert szólni egy szót se. Dolga végeztével Isten megparancsolta Ádámnak, hogy addig álljon a furcsa ákombákomok előtt, míg be nem esteledik, aztán elment. Ádám jó sokáig szemlélte a számára egyetlen kérdőjellel (?) összeolvadó cirkalmas rovátkákat, majd elnézett felettük: ott, ahol az ég rásimult a tengerre, valahol a távolság végén már jelentkezett az alkony skarlát pírja. Ádám ekkor még nem lehetett tisztában a *szimbólum* fogalmával, de hiányát bensője legmélyén érezni kezdte. Ádám első találkozása a betűkkel így a naplemente jegyében zárult — a tenger elmosta saját betűit, leereszkedett a sötétség, miközben Ádám mellében furcsa érzések kezdtek kavarni: az est büdösen égő, gyanúsán imbolygó mécesest gyújtott Ádám tudatlan fejében, a hatalmas úrben pislákoló lángot, s ha Ádám által pontosan még definiálatla-

nul is, de — érzelmeivel összekötve — koponyájának visszhangzó burkában a költészet fogalma kezdett érlelődni. (Aztán — bizonyos értelemben — minden költészetté lett, ami valamiképp is hasonló ehhez a hosszan tartó, egy csapásra bekövetkező, nehéz szülésre emlékeztető megvilágosuláshoz...) Isten után Ádám is hazament. Pontosabban: Ádám hazament, hazamehetett, Isten, a Mindenható, viszont nem: ő mindenütt otthon volt, ennél fogva sehol sem volt otthon — kóbor kutya módjára csatangolt a saját birodalmában, s megpróbált oroszlánként ordítani, míg el nem vesztette lába alól a talajt. Ezzel maga Isten — valahol a költészettel karöltve — a tragédiát segítette világra, vitte színre isteni színjátékában, akaratlanul is mindörökre összekötve azt a „fenséges bukás” fogalmával, ami ekkora már nem is lehetett annyira fenséges. Isten, a hazátlan valójában a saját nyavalyáját ruházta át Ádámra, mikor kiűzte őünket a Paradicsomból, de egyelőre még nem tartunk ott... E — ki tudja, hanyadik — magasba ívelő, odafenn vitorlázó, tájékozódni próbáló, rikácsolva alászálló sirály-röptünkre nem is a célból került sor, hogy megírjuk a műfajok történetét. Csupán annyit, hogy maga Isten — isteni mivolta ellenére! — maga volt a testetlenségében megtestesülő fájdalmas, nyughatatlan örökmozgás — fluktuáló esszencia, lüktető szellem, tévhiteinek hihetetlen sorozatai ellenére is.

Ádám néha megmosolyogta, de alapjában véve szerette jó öreg Mesterét.

Most viszont zavartan tért haza Ádám, felindultságában semmi érdemlegeset nem tudott mondani egyetlen barátnőjének, egyetlen eszmetársának, Évának azokról a dolgokról, amelyek megpattintották együgyűségének látszólag tökéletes védőpáncélzatát. Életében először érezte magát idegesnek; meddő erőlködésében hiába kereste a szavakat, csak összefüggéstelen dadogás jött ki kiszáradó torkán — nem tudta megfogni a lényeget, pedig most nem beszélhetett értelmetlenebbül, mint azelőtt, de most végre tisztában volt oseppe sem isteni nyomorúságával, összefüggéstelen makogásával, széthulló gondolatainak ziláltságával. Hiába igyekezett mondatait csokorba gyűjteni, úgy nyújtani át egyetlen hozzá hasonló társának, a közlés félúton megakadt. Semmilyen, Évához méltó osokrot nem tudott itt Ádám egybeszedni. Semmit, amivel ki tudta volna fejezni a lelkét mardosó, hirtelen támadt félelmet: *mi Uristen szándéka vélem?* Ha nem tudod másképp elmondani, ülj le nyugodtan és írd meg — mondhatta volna az érlelődő ősn nyugtalanság karmai közt verdeső

leendő (?) szeretőjének Éva, ha tisztában lett volna az *írás* fogalmával. *Úlj le nyugodtan és ird meg!* Később Éva szintén elsajátította az *írás* minden csinját-bínját, fondorlatát, rádöbbsent az *írás* előnyeire, ugyanakkor örült hátrányaira is: az *írás* isteni mivoltán túl ő úgyszintén felismerte annak ördögi jellemvonását — amiből ő is megértette Isten vívódását, felismerte Isten szenvedését, de ez mit sem változtat a dolgok további alakulásán... Aznap éjjel nehezen aludtak el mindketten, mintegy védelmet keresve az álomban, egymást átkarolva, szorosán összefonódva — Éva és Ádám, Ádám és Éva, férfi és nő az éden ege alatt, köztük az érlelődő eredendő bűnnel, ami — mint láthattuk fentebb Isten orvosolhatatlan, önmagából eredő talajtalansági nyavalyáját illetően — csak kisebb baj lehetett a nagyobbánál: Istennek komolyabb problémái voltak annál, mint amit a későbbiek hoztak fel okként a kiűzésre. Persze, itt nem arról lenne szó, hogy a testetlen Isten arcának emberi felével nem lehetett egy kicsit emberileg is féltékeny Ádámról, csupán arról, hogy nem az eredendő *bűn* miatt került sor később arra a végzetes expellációra; pontosabban: az eredendő *bűn* mibenléte egész máshol keresendő, mint ama bizonyos aktusban, melynek ábrázolására később maga az *írás* is — hallatlan rugalmassága folytán — képessé vált. NEM. Ez a későbbi manipulatív demagógiák hajmeresztő magyarázata, melynek okait és céljait ismerjük olyannyira, hogy talán fölösleges ismételnünk. Az észbontó leegyszerűsítés és együgyűség meséjét, melyből félelmetes, szörösen gyűrűző, villás nyelvét öltögető, glóriából az emberi butaság olimpiai lángját okádó középkor született — tisztelet a középkor ezzel ellentétes tendenciáinak! —, középkor, amely aztán sajnos nem vezetett egyenes úton az ember maradéktalan felvilágosodásáig. Ezt csupán sajnálhatjuk manapság, hisz nincs rá mód visszapergetni az éveket. Csupán megpróbálhatjuk megtenni a megtehetőt. Ma.

Valamit a közép-kor ellen?

Hogy ne körülményeskedjek: a múlt homályába vesző Isten hosszas vívódás, fájdalmas lelkitusa után — MERT AZ Ő ÚTJAI KIFÜRKÉSZHETETLENEK! — úgy döntött (mert emberebb volt az embernél?), hogy megtanítja bizonyos szempontokból rémségesen korlátozott teremtményét a gondolkodás nem egyértelműen negatív ördögi művészetére, még ha ezáltal a lehető legnagyobb veszélyt zúdítja is a saját, rozoga, a kritikai gondolkodást (nem holmi kritizorködést!) igencsak igénylő, fellegek közt lebegő országára. Mert Istenebb volt az Istennél? Ebből a szemszögből Isten csakugyan

tiszteletreméltóbb volt minden „isteni” embernél, hisz felfogta végeességét az (önmaga szabta?) időben . . . Más szóval: Isten őszintén szerette fiát, Ádámot, s mint gyönyörűszép gondolkodó lényt látta őt viszont legmerészebb álmaiban, még ha az álomnak állandóan egy vége is lett: Ádám bukása. Isten kívánta Ádám felemelkedését, mert talán az is megfordult a fejében, hogy megosztja Ádammal legfelsőbb, imperátori trónját, s nem mindig hitt az álom sorsszerű végében — tehát kételkedett önmagában, szentségében, mely szempontból megint csak tiszteltreméltóbb volt vélt isteneknél . . . Mióta templom van, azóta Isten nincs. Közép-út nincs? Isten, az égi autoritárius hatalom, sosem megisméltódoen visszavonult. Mint ilyen Isten megszűnt. Mint olyan: változatlanul létezik.

A hűvös éjszakai szél elfújta a mécses lángját az édenkertben is — Éva és Ádám, Ádám és Éva még szorosabban simult egymáshoz. Ha Éva vicces (ironikus) kedvében lett volna, azt is kijelenthetette volna, hogy Ádám (hihetetlen, felbecsülhetetlen) potenciáját tönkretette a gondolkodás, de ilyesmit nem mondott.

Másnap Isten alig kivehető pontként jelent meg a fövényen, aztán egyre nagyobbodott, míg Ádám vegyes érzelmekkel várt rá. Kicsit még mindig lúdbőrzött a hideg éjszakától vagy talán attól, amit félig tudatosan, félig ösztönösen sejtett. Ádám egy pillanatra a jövőbe látott? Nem fogalmazódott meg benne pontosan. Félt is, nem is. Jöjjön, aminek jönnie kell. S Isten jött, lassú léptekkel, haját isteni gondok őszítették, domború homlokát isteni gondok ráncolták, lépteit isteni gondok nehezítették — vállaira isteni bú telepedett, de jött, mint maga a kinyilatkozás, mindörökre homályossá téve Ádám előtt a jövő képét. Adjisten! (. . .) A sirályok vijjogásának és a homokba rajzolt ábrák összefüggésének kissé összefüggéstelen megértésével egyidőben Isten megértette vergődő tanítványával a napkelte/naplemente változását is, valamint — felcsigázva Ádám érdeklődését — a puszta rögzítés kérdésén túl a világosság és a homály tömör szintézisének, a művészi ábrázolásnak lényegét. Sokat beszélt ámuló teremtményének a jó és rossz, rút és szép dialektikus harcáról (ez utóbbival kapcsolatban talán épp Éva lány áramvonalasságát állítva szembe Ádám szögletes otrombaságával). Elmerengve mesélt a görög mitológia utolérhetetlen szépségeiről, az ógörög szobrok tökéletes arányairól, az erotika és a pornográfia különbségeiről, leheletfinom pasztellszínekről és jajvörösökről, hupikékekről, továbbá libazöldekről és koromfeketéről; szabatos rí-

mekről és a HÜBRISZ fogalmáról; a misszionárius pozíció (póz?) előnyeiről és hátrányairól; párhuzamokról, allegóriákról, metaforáról, metabolizmusról, katarziszról, orgazmusról, kecskerímekről, kardtáncokról, kardcsörgetésekről, magasztosabb témákról. A dráma lehetőségeiről, külön figyelmet szentelve az ÁRMÁNY szerepének Shakespeare műveiben. Mindezt rendkívül lebilincselően, állandóan új és új összefüggésekre hívva fel a figyelmet, minduntalan új színekben tüntetve fel a dolgokat. Isten Ádámnak végül is az élet, az ÉLET TALÁN SZÁMÁRA SEM EGÉSZEN VILÁGOS miráculumát próbálta megmagyarázni, mindenről megfélekedve... Ezután fáradtan, ajkán furcsa, már-már mazochisztikus mosollyal elfordult tanítványától, s a távolba révedt. Ádám alig hallotta meg a halk kérdést:

— S most mit látsz?

Ádám nem tudott erre mit válaszolni, de aztán, ha pillanatnyi túlexponáltságában felindultan, kezdetlegesen dadogva is, de gondolkodás nélkül egyből rávágta, a sirályok parabolikus röptét szemlélve, hogy:

— Új horizontokat!

Isten kesernyésen mosolyogva bólintott, majd — inkább úgy, a szakállába mormogva — vázolta globálisan és sejtelmesen Ádám előtt a könyörtelenül bekövetkezőket, ezzel együtt önnön isteni végességét is, mint azt már többször említette, csak senki sem akart gondolni arra, hogy az ilyesmi tényleg bekövetkezhet.

— Még sokan leszek, s majd templomokat fogtok építeni, s akkor is — hitetekkel ellentétben — áldozatokat fogtok bemutatni tehetségtekhez s erejetekhez képest, s esdeklően fogjátok szemeiteket Isten cafrangjaira emelni, szemeitekben a véres bosszú atavisztikus kielégületlenségével — de akkor én már nem leszek!

Ádám nem értette... Nem akarta elfogadni... Később — a paradicsomi idő múlásával egyre türelmetlenebbé válva, fiatalos megbocsáthatatlan hévvel — megírta és közzétette az: ANARCHIA A PARADICSOMBAN című írását, amelyen később szívesen változtatott volna, de már nem lehetett (talán nem is akarta eléggé). — Ezáltal mindenki sorsa megpecsételődött.

Isten nem tartott lépést az emberrel — írta Thomas Mann, mindegy, kinek a szájába adva a mondatot. Thomas Mann, a tízagyú, tízkezü, ezer kerekű szörnyeteg — hatalmas, klepa, radarozó füleivel. Béke poraira.

Manapság, amikor az emberi „ész” potenciájának robbanásszerű kiteljesedésével, szaporodásával, Isten kezdetleges módszereivel szemben az apró üzekeredéseken és szerepváltásokon túl a kiüzettetések milliókat érintő finom módszereivel rendelkezünk, okot és okozatot szemrebbenés nélkül felcserélve, a morális és az orális kvalitások határát hajmeresztően, hibbant kacajra ingerlően elmaszatolva... , amikor a devalvált, megmanipulált, megrugdosott, megabszurdizált, feljelentett, bejelentett, kijelentett, hazament, elveszett, leigazoltatott, tükör elé állított, letérdeltetett megfenyített, mint valamisüket-fasz felállított, közveszélyes örültnek kikiáltott, fülön fogott, seggbe rúgott, megvádolt, rosszul megoperált, kiagyalt, identitását veszítette, megváltoztatott, lejáratott nem létező öreg Isten sem tud hová bújni a nemrég még sajátjának tekintett univerzumában, az űrben, akkor, amikor végül Ő sem tudja, mi elé rakja kezét ijedt pőreségében, mire van szükség? Még egy kiüzetésre?

Isten verekedett a kocsomban, de alulmaradt.

ISTENNEK KÉPZELI MAGÁT AZ ÍRÓ? ESETLEG EMBERNEK?

Nem, az író nem képzei magát e kettő közül egyiknek sem, legfőképp valami harmadiknak nem. Az író ázottan ül a lavórban, mint egy kis szörnyszülött valami pörögve felröppenni készülő, kiköpött citrommagokkal teli csészealjban, önmagába kapaszkodva ijedtében, félelemmel vegyes, de mégis komoly arcot vágva az egész isteni kérdéshez — valamerre gravitálva. A centrifugális erőnek köszönhetően kicsapódó *khaky* barnára festi körülötte a gyermekien idillikus képet: Patina. A patina ellenére az író még gyermek (sőt: túlhajszolt gyermek), s talán sikerül maradnia is, a tévhitnek hihetetlen sorozatai ellenére. Író a lavór paradicsomában. Vajon író-e? Vajon ember-e? De annyian képzeik magukat embernek, hogy itt az írónak nem is lehet különösebb dilemmája: elkekeredtetten csap Thomas Mann klepa fülei közt megnyúló arcába. *Szörnyeteg!* — kiabálja, hisz... , hisz az író — paradox mód — minden „hőisével azonos”.

a) Elkekeredtetten csap Thomas Mann klepa fülei közt megnyúló arcába, mert féltékeny.

b) *Szörnyeteg!* — kiabálja, mert indulatos.

c) Minden hőisével azonos, mert ruhátlanul nagyjából egyformák vagyunk mi mindannyian, a rögtön szemet szűrő különbözőségek ellenére is.

d) Isten ruháját lerántva az író döbbenten áll Isten kendőzetlen nagysága előtt.

Az író kilép (az „író” kilép) a lavórból, végigkacsázik a konyha kövezetén, kis felszáradó pocsolókat hagy maga után, nem talál törülközőt, szidja az emberiséget. Neki elképzelései vannak. Kiemelik a lavórból, lefektetik.

Az író Isten felé kacsintva emberré lesz.

EMBER, MIÉRT NEM OLVASUNK?

(*Hány óra?* — kérdi valaki. Későre jár. Leteszi a könyvet. Mára elég volt.)

MIÉRT NEM OLVASUNK?

Talán azért, mert századunkban, amikor a jó öreg Isten sem tud elég messzire szökni tőlünk, a legkülönfélébb vastagságú kábelekkel körültekert földgolyóinktól, mindent behálózó antennákkal teletűzdelt, mesterséges, töksérves, önfertőzött bolygónktól, hol anódkatód apró ozmotikus sérelmeinkkel, napi nyomdafestéket nem tűrő politikáinkkal, villogó reklámainkkal, szögletes kerekasztal-beszélgetéseinkkel, a legvalószínűtlenebb giccses állításainkkal és heti hajmeresztő örökzöld képtelenségeinkkel befogjuk tele az étert — már nincs is szükség az írásra. Életünk egysávvá kifutópályáján. Fogalmazna így az író. — Mindenesetre nem kielégítő a válasz... De Isten már messze jár, s — úgy tűnik — esze ágában sincs felelni a kérdésre. Isten szökésben van, Istent körözzük, de Isten öreg lábain is akkora egérutat nyert csattogó papucsaiából kiugorva, hogy elképzelhetően nem érjük utol soha. (Te is, fiam, Brutus?) Túl szaporán szedi kurta végtagjait, talál álnevet, cserél álarcot. Mondhatnánk: istenien húzza a csíkot. Isten igényli a distanciát, azt a biztonságos távolságot, melyről szemügyre veheti képtelen művét? Ezt sem tudhatjuk pontosan. Lehet, hiába is faggatnánk, kérnénk, ő mondja meg nekünk, mit szimbolizál az író ezen a földkerekségen. Lehet, hogy Isten csak hümmögne és mosolyogna a bajsza alatt (konspirálna); ha pedig egy kicsit megszorogatnánk, akkor azt felelné mentegetőzve — immár nem nagy alkotókedvvel —, hogy a világot talán ő teremtette, ha már így mondják; miért, nem tudná megmondani; s hogy az író pedig miként igyekszik megteremteni a maga világát, az nem az ő dolga, mert az író maga a világ te-

remtette. Egyszerűen nem vállalna semmi felelősséget az egész világ nevében, sőt, lehet, ő is támadásba lendülne — pedig sokan valószínűleg épp azért nem olvasnak, mert az írásban még mindig valamiképp benne foglaltatik a valamikor még biztos kezű Tanító nádpálcájának éles suhintása. A tengerparti sirályok fülsértő vijjogása, a hullámok (a)ritimikus morajlása, a maró só lerakódása — a mélytengeri sötét világ csápjaikon apró viharlámpákat hordozó, hihetetlen formagazdaságú groteszk és érthetetlen lényeginek hihetetlen fintora.

Ezért nem?

Odalenn csak a lapos lenne az egyetlen elfogadható forma?

„*Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa.*”

(Máté hegyibeszéde, Ev. V. 3)

Isten milliárd fényévre van tőlünk, az Istentől elrugaszkodott (ön-elidegenült?) író pedig ül, gondolataiba mélyedve, gyakran jelentkező kételyeinek hullámvölgyében, önnön körforgásainak börtönében — miközben úgy érzi, mégsem nagy szentírás az, amit művel, de nem tud lemondani róla, bámmi történiék is. Ül és pislog kifelé a magára rántott lavór alól, ő levelibéka, várja a következményeket, hamis álmokba ringatja magát, aztán ismét nekitáltosodik; lesz, ami lesz, ő megmondja. Aztán meg is mondja sokszor, így vagy úgy, gyönyörű szimmetrikus mondatokba ömlesztve mondanivalóját, esetleg még mindig kezdetlegesen dadogva, de örül, ha úgy érzi, dadogása ellenére sikerült áttörnnie elszigeteltségének esetenként egy kicsit vastagabbnak is vélt burkát, s öröme ilyenkor nem mindig egyszerűsíthető le emberi vagy isteni eredetű hiúságra. — Ez az író egyik nyílt titka.

Mint cifra példány, ott kuporgott ő Noé bárkájában. Vajon ott lesz-e a következőben?

Ennyit a fajfenntartás ösztönéről. Ami az elkötelezettséget illeti: az író, az Író istenre rontása történhet hitványul is, de a hitvány szónak ama *hit* gyökere még mindig jelenthet némi elkötelezettséget is. Van ebben valami ilyen is, még ha századunk emberének és Istenének útjai különváltak is. Különváltak, de...

Azért..., azért az író még néha mondja:

— Bassza meg az isten, bassza meg az isten, bassza meg az isten

— IS.

EZÉRT NEM OLVASUNK?

Mert az író istenkáromló, vulgáris, ocsmány és fölöttébb unalmas? Mert esetleg buta? Mert sok benne az *is*. Mert ez is, az is? Mert közhelyszerű, mert haragoszöld, mert skarlátvörös, mert hullasápadt, dekódolhatatlan, szerfölött egyszerű és módfelett összetett? Mert pocsék, minősíthetetlen és zseniális egyszemélyben? Férfi vagy nő, vagy éppen androgín?

Erotikus, politikus — vagy éppen sztoikus?

Csakugyan elkötelezett, vagy csak lekötelezett?

Anarchista, pacifista vagy alkoholista?

Kutya vagy macska?

Vagy ezeknek a fogalmaknak mincs is közös vonásuk?

Ki fia, borja?

Tud-e írni?

Kompromittált-e?

LANSZÍROZZUK?

Valami hiányzik belőle, az igazi próza Thomas Mann-i igaz vetetéből, de lokális használatra jó lesz. Kisebb sebekre...

Az istenit? — szólt János, aki nem kis irodalmi ambíciókkal lett megáldva, s képzeletében szemtanúja lehetett a Hatalmas Lanszízózásnak, tehát volt anyaga. — *A masízózó hétangyalát!* Jánosból robbanásszerűen törtek ki a mondatok. Isten hagyta publikálni? Nem is volt beleszólása? Szóval:

(a Világ) vége

(Világ, én ma fölédretem?)

(VILÁG, ÉN MA LEFEKÜDTEM?)

Szóval: ókor előtti kor, ókor, középkor, újkor — kortalan kor.

Furcsa: János Isten jobb keze volt az idős időtlenségben — rémes álmaival, véglátomásos és agyrémisztő jelenéseivel, ijedten kunkorodó zilált szakállával, elkékülő ajkaival, melyekkel nem tudá elzárni útját érzelmeinek (egyések szerint meglehetősen „habagajz alak volt”): *Láttátok? Szszamegaszent! Úgy rátettünk, mint soha eddig rövid történetünkben.*

S látott ő Patmoszról rémülettől kimeredő szemgolyóival szétrobbanó lapokat, kiegyenesedő gemkapcsokat, kiboruló tintát, szétfröccsenő golyóstollakat, röpködő tollakat — visszatérő korokat. Kiradírozott radírgumikat, lavírozott sanda lavírozókat. Mint gyerekek gazdátlanul himbálódzó hintalovát, régi ügyvédek félhengerre feszített itatóspapírját — íróasztal márványlapján koppanó hom-

lokát. Gazdátlanul csengő telefonokat, síró asszonyokat, ferde gondolatokat. Önmaguk ellen felsorakoztatott mondatokat, meghurcoló kijelentéseket, szíven szűrő felkiáltójeleket, ravasz ajánlásokat, feltűnően kurzív dedikálásokat, szétlapított „szócsoveket”, elpattintott hajszálereket — fejbe toluló vért, reszkető kézt. Mellen patetikusan feltépett ingeket, ide lőjete! Süvítő ólombetűket, kiszámíthatatlan gellereket, kiboruló nyomdafestéket, kifeslő könyvkötéseket, titokban átsoportosított könyvjelzőket. Megfinkált tartalomjegyzékeket, röpködő állítólagos „szamárfületeket”. Harsonázó anyagokat, megbotló apostolokat, megtorló arkangyalokat. „Angyalbőrben sátánokat”, rajvonalban kattogó megkérdőjelezett írógépeket. S mint mondá: „Ezek után még látomásom vala, és íme, ajtó nyílt meg az égben, és az első hang, amelyet mint harsonát hallottam velem beszélni, így szóla: jöjj fel ide, és megmutatom neked mindazt, aminek *ezek után történie kell*. És én azonnal elragadtatásba estem (!) és íme, királyi szék vala elhelyezve az égben, és a királyi széken ült valaki. És az ott ülőnek tekintete hasonló vala a jáspishoz és a kárneolhoz; és szivárvány vala a királyi szék körül, hasonló a smaragd színéhez. És a királyi szék körül huszonnégy szék, és a székeken huszonnégy vén ült, fehér ruhákba öltözve, és fejükön arany korona. És a királyi székből villámok és szózatok és mennydörgések törtek elő; és hét fáklya égett a trón előtt: az Istennek hét szelleme. És a királyi szék előtt mintegy üvegtenger vala, kristályhoz hasonló; és a királyi széknek közepette és a királyi szék körül négy élőlény, telve szemekkel *elül és hátul* (ez a kiemelés is a többihez hasonlóan a VILÁG, ÉN MA FELÉBREDTEM!!! c. kötet szerzőjének kiemelése — B. A.). És az első élőlény oroszlánhoz vala hasonló, és a második élőlény tulokhoz hasonló, és a harmadiknak az emberéhez *hasonló arca vala*, és a negyedik élőlény *repülő sashoz hasonló* ... És a négy élőlény mindegyikének hat-hat szárnya vala ...” És mindegyiknek egy-egy betű volt a csőrében, és így igyekeztek megfogalmazni az: **IGÉT. ÉS LÁTÁ Ó, REMEGŐ UJJAI KÖZT OLVASÓJÁT SZORONGATVA, A HATALMAS ÍTÉSZ ÖKÖLCsapását.** Persze, Isten mindezt ép ésszel tovább nem nézhette, s a világ hetvenhét milliárd repeszre szakadt: csupasz, törékeny földgolyónk lebillent a világmindenséget tartó holdli pereméről.

(...)

Ma különösen bársonyos reggel van. Lassacskán — legalábbis ami engem illet — harmadik évtizedünkbe lépünk. Nem sok. Közeledik a közép-kor is aztán. Szeretnénk visszafordítani az időt? Nem. Az időt nem szeretnénk visszafordítani, mert lehetetlen eddigi ismereteink birtokában. Ma 1983. június valahányadikát írunk antekrisztum. Mindenkinek legalább egy könyvet a farzsebébe? Előttünk a Gutenberg-galaxis paradoxonokba hajló útjai, reménytelenül áthatolhatatlan rengetege — szárnyaink feszításválságánál szélesebb, reménytelenül keszeg seggünk alá kuporgathatatlan tojáshalma. Agyunk befogadóképességénél sokkal nagyobb mindennapi leckéje, kitartásunk/fordulatszámunk csődje, végtelenségünk illúziója — külön betűre bomló világ?

Éljünk ezer évig a megszerezhető bölcsesség csalóka reményében?

Ne. Ehelyett: messze a „világtörténelemtől” tegyük meg a megtehetőt...

Ma.

Különösen bársonyos reggel van. Bódító és sokat sejtető. Te, fájdalmas, Isten ösvényén kanyargó olvasó, kiált fel háromszor:

1. Ki világosítsa fel értelmünket?

2. Ki tökéletesítse akaratunkat?

3. Ki erősítse emlékezetünket?

Te, dicsőséges olvasó, ismételd meg háromszor:

1. Ki gondolatainkat igazgatja.

2. Ki szavainkat vezérli.

3. Ki cselekedeteinket kormányozza.

Ma különösen bársonyos reggel van, friss kenyér illata árad — lebeg és szertefoszlik a levegőben. Olvasó! Bocsásd meg vétkeinket, elferdüléseinket, szánandó biblikus próféciainkat, zavaros figyelmetlenségeinket. Ma olyan reggel van, amikor minden megbocsátatik. Még üresen kongó frázisaink is. Ma minden a múlt homályába vész. Előttünk a holnap, s keljünk építő jellegű birokra egymással — bocsássuk meg egymásnak közös eltévelyedéseinket, paradox zagyvaságainkat! Hisz nem vagyunk mi valójában bűnösök, ez szempont kérdése csupán. Ne higgyünk rosszhiszeműségek a priori durranó porfelhőinek.

Mi az, ami megtehető ma? Most higgyünk vagy ne (bármiben is, bárkinek)?

Mindegy. A szétfoslott mondatok betűiből hordjuk össze újra párbeszédeink égbe nyúló „babiloni tornyát”. Ennek így kell lenni pozitív kicsengésűnek.